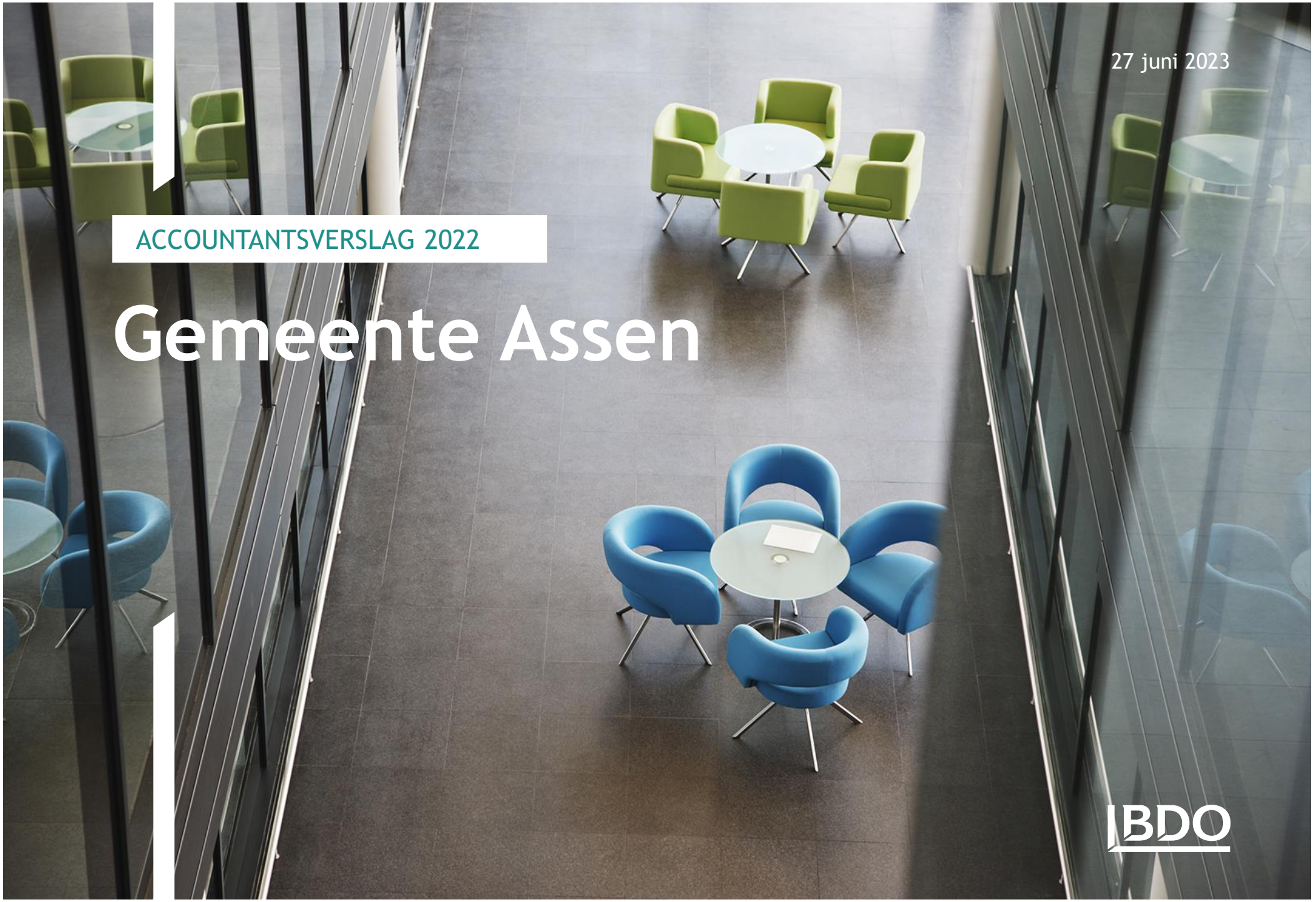

27 juni 2023

ACCOUNTANTSVERSLAG 2022

Gemeente Assen

BDO

Aanbiedingsbrief

Aan:

de raad van de gemeente Assen
T.a.v. de heer J. de Jonge, raadsgriffier
Postbus 30018
9400 RA ASSEN

Groningen, 27 juni 2023

Kenmerk: RB/DP/JW/AL/1052643/009

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de jaarrekening 2022 van de gemeente Assen gecontroleerd. Zoals afgesproken in onze opdrachtbevestiging d.d. 29-09-2022, ontvangt u hierbij ons accountantsverslag 2022. In dit verslag hebben we de belangrijkste bevindingen en conclusies naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole opgenomen.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij afgestemd met de verantwoordelijke wethouders.
Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vraagt elk jaar weer een aanzienlijke inspanning.
Bij deze willen wij alle betrokken medewerkers van de gemeente Assen bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle.

Wij hopen u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Hoogachtend,

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g. drs. R.H. (Rob) Bouman RA

Ter informatie
De digitale versie van dit document is vanaf de inhoudsopgave interactief. Aan de hand van de navigatiebalk onderaan de pagina en/of de menustructuur bovenaan de pagina kan door het document genavigeerd worden.

VORIGE PAGINA VOLGENDE PAGINA
INHOUDSOPGAVE DASHBOARD

Inhoudsopgave

1. DASHBOARD

2. UITKOMSTEN JAARREKENINGCONTROLE

3. RESULTAAT & FINANCIËLE POSITIE

4. BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

BIJLAGEN

1. Dashboard

1.1 Dashboard accountantscontrole

1.1 Dashboard accountantscontrole

STREKKING CONTROLEVERKLARING

- Wij verstrekken bij de jaarrekening een goedkeurende controleverklaring voor getrouwheid en een afkeurende verklaring ten aanzien van rechtmatigheid.
- De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 3.500.000 respectievelijk € 10.500.000.
- Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële onjuistheden.
- De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar en het BBV wordt nageleefd.
- De WNT is nageleefd.
- Wij hebben geen bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage.

TOP 4 AANDACHTSPUNTEN VOOR 2023

Naar aanleiding van onze controle over het boekjaar 2022 signaleren wij vanuit onze natuurlijke adviesfunctie de volgende aandachtspunten voor 2023:

1. Monitoring en sturing actieplan bevindingen managementletter;
2. Naleving rechtmatigheid inkopen en subsidies;
3. Opstellen van een actueel beheerplan groot onderhoud;
4. Voorbereiden rechtmatigheidsverantwoording door het college voor het boekjaar 2023. Tevens aandacht voor fraudepreventie gevraagd.

Daarnaast willen wij, vanwege het toenemende belang van digitalisering, het komend jaar een volwassenheidscan uitvoeren naar de digitale bestuurskracht van Assen.

RESULTAAT 2022

(x €1.000)	2022	Begroting (na wijziging)
Saldo van baten en lasten	34.161	1.666
Mutatie reserves	6.237	9.534
Resultaat	40.398	11.200

Het gerealiseerde resultaat 2022 wijkt af van de begroting na wijziging. Wij merken op dat het positieve resultaat bestaat uit diverse meevallers, waaronder de incidentele ontvangen middelen ten behoeve van de opvang van Oekraïners.

Daarnaast zijn de diverse onderhoudsvoorzieningen vrijgevallen ten gunste van het resultaat.

ONRECHTMATIGHEDEN AANBESTEDINGEN EN SUBSIDIES

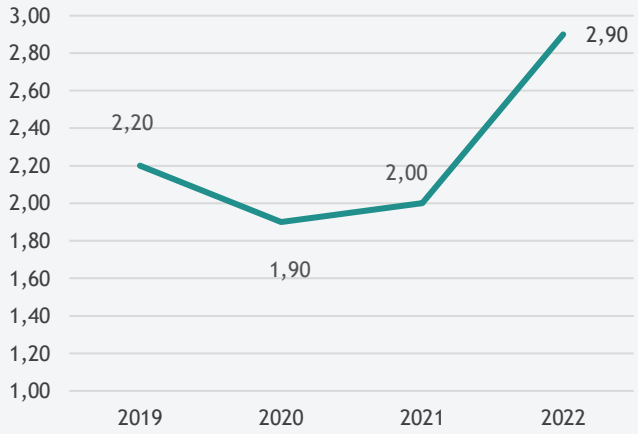
- Ondanks de inspanningen van de gemeente is ook in 2022 nog steeds sprake van aanzienlijke onrechtmatige inkopen. De totale onrechtmatigheden als gevolg van het niet voldoen aan de EU-aanbestedingsregels bedraagt €11,5 miljoen (2021: € 14,6 miljoen).
- Wij constateren dat een groot deel van de onrechtmatige contracten uit voorgaand jaar nog steeds onrechtmatig is. Wel merken wij diverse verbeterpunten op (zie hiervoor paragraaf 4.2 in dit verslag).
- Ten aanzien van de verstrekte subsidies van de gemeente Assen is de onrechtmatigheid in 2022 aanzienlijk lager. Dit houdt vooral verband met de goedkeuring van de subsidies achteraf door de raad in de voortgangsrapportages. Beheersmatig is het nog wel noodzakelijk aandacht te besteden aan de verbetering in dit proces.

BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

- Tijdens de controle is gebleken dat de gemeente Assen geen recent beheerplan ter onderbouwing van de diverse onderhoudsvoorzieningen had. De laatste dateerde uit 2018. Daarnaast konden afwijkingen van de onderhoudsplanning gedurende de afgelopen 2 jaren niet goed worden verklaard.
- Omdat de verschillende onderhoudsvoorzieningen niet voldoende konden worden onderbouwd is de volledige onderhoudsvoorziening (€14,9 miljoen) gecorrigeerd en vrij gevallen ten gunste van het resultaat. De gemeente is in 2023 gestart met een inspectie van het onderhoud.
- We hebben vorig jaar gerapporteerd over het jaarrekening traject. Wij constateren dat dit proces is verbeterd, maar de doorlooptijd relatief lang is. Zie voor een nadere uitwerking hiervan paragraaf 2.3 van dit verslag.

UW FINANCIËLE POSITIE VERGELEKEN

RATIO WEERSTANDSVERMOGEN

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

2.1 De jaarrekening is getrouw
2.2 Rechtmatigheid van de jaarrekening
2.3 Jaarrekeningproces van de gemeente Assen
2.4 Top aandachtspunten voor 2023

2.1 De jaarrekening is getrouw

De jaarrekening 2022 is getrouw

Wij hebben bij de jaarrekening 2022 van de gemeente Assen een goedkeurende controleverklaring afgegeven met betrekking tot de getrouwheid.

Een goedkeurende verklaring met betrekking tot getrouwheid betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2022 als van de activa en passiva per 31 december 2022 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Wij hebben enkele controleverschillen geconstateerd van beperkte omvang die door de gemeente zijn gecorrigeerd. Naast de geconstateerde en verwerkte controleverschillen, zijn tijdens onze controle tevens resterende controleverschillen geconstateerd ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 250.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn (€ 175.000).

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Getrouwheid			
Sociaal domein - pgb Jeugdzorg en Wmo		1.053	§4.6
Sociaal domein - Wmo ZIN		1.124	§4.6
Sociaal domein - Jeugdzorg ZIN		1.306	§4.6
Uitkeringen in Geld - Onzekerheid PW		465	§4.6
Grondexploitaties - Terugname POC winsten	377		§4.5
Totaal	377	3.948	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)	3.500	10.500	
Uitvoeringsmaterialiteit (70% van de materialiteit)	2.400		
Door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie	250		

Wij hebben, voor zover mogelijk, het college verzocht om deze controleverschillen te corrigeren. Het college heeft gemotiveerd aangegeven waarom zij deze verschillen niet heeft verwerkt en dat zij van oordeel is dat deze posten zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel. Deze verschillen en de analyse van de impact zijn bevestigd in de bevestiging van het college bij de jaarrekening.

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben derhalve een goedkeurende verklaring verstrekt met betrekking tot de getrouwheid.

2.2 Rechtmatigheid van de jaarrekening

De baten en lasten als ook de balansmutaties in de jaarrekening 2022 zijn niet in alle gevallen in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving tot stand gekomen.

Naast de gecorrigeerde en ongecorrigeerde controleverschillen in het kader van de getrouwheid van de jaarrekening zijn de volgende controleverschillen ten aanzien van het aspect rechtmatigheid geconstateerd. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 250.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn (€ 175.000).

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Rechtmatigheid			
Ongesaldeerde getrouwheidsfouten en/of onzekerheden	377	3.948	
Aanbestedingsrechtmatigheid (inclusief NUBBV)	11.446		§4.1
Totaal	**11.823**	**3.948**	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)	3.500	10.500	
Uitvoeringsmaterialiteit (70% van de materialiteit)	2.400		
Door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie	250		

Omdat de onrechtmatigheden boven de tolerantie uitkomen verstrekken wij een afkeurende verklaring m.b.t. de rechtmatigheid

Wij concluderen dat de resterende de controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben daarom een afkeurende verklaring verstrekt met betrekking tot de rechtmatigheid. De belangrijkste rechtmatigheids-bevindingen hebben betrekking op de EU-aanbestedingen.

2.3 Jaarrekeningproces van de gemeente Assen

Samenwerking constructief en plezierig

Observaties:
- Bevindingen 1e lijn vragen veel tijd
- Aanlevering verbeterd
- Afspraken maken over beschikbaarheid

Onze waarnemingen en beeld van de gemeente Assen

Het controleren van de jaarrekening vraagt elk jaar weer een aanzienlijke inspanning. In de managementletter d.d. 6-12-2022 hebben wij met u stil gestaan bij het actieplan 'aanpak bevindingen managementletter' en de belangrijkste aandachtspunten ten behoeve van de jaarrekeningcontrole.

Proces jaarrekeningcontrole

In algemene zin merken wij op dat het jaarrekeningproces is verbeterd ten opzichte van vorig jaar en de samenwerking constructief en plezierig is. Daarbij hebben wij nog wel de volgende observaties:

- Voor de controle van de jaarrekening is veel informatie benodigd vanuit de primair verantwoordelijke afdelingen. Omdat wij, net als voorgaand jaar, significante bevindingen hebben is veel aanvullende informatie uit de 1e lijn benodigd. Bij de controle van dit jaar gaat het dan om de EU-aanbestedingen, de onderhoudsvoorzieningen en de door de gemeente Assen verstrekte subsidies. Dergelijke bevindingen vragen van beide partijen veel extra tijd en energie in het controletraject. Informatie is niet altijd direct beschikbaar dat heeft gevolgen voor de planning, doorlooptijden en daarmee de besteding van het aantal controle uren.
- Wij merken op dat, in verhouding tot andere gemeentelijke controles de doorlooptijd van (verdiepende) vragen in verhouding lang is. Dit komt mede door de complexiteit van de gemeente Assen en de relatief lange doorlooptijd van de controleweken. Voor de controle hebben wij één aanspreekpunt die verantwoordelijk is voor het uitzetten en verkrijgen van de gevraagde informatie. Dit is enerzijds een prettige en gecoördineerde manier van werken, maar zorgt anderzijds ook wel voor een grotere afhankelijkheid. Daarbij merken wij dat de gemeente veel op afstand werkt. Ook dit maakt het controleproces complexer en de doorlooptijd langer, omdat vragen vaak niet persoonlijk en ter plaatse gesteld kunnen worden en medewerkers niet altijd beschikbaar zijn om vragen efficiënt op te lossen. Voor volgend jaar zouden we graag hier andere afspraken over willen maken om dit proces nog efficiënter te maken.
- Tijdens de controle hebben wij bevindingen geconstateerd met betrekking tot de voortgezette controle van de kostenfacturen. Deze zijn gecorrigeerd in de jaarrekening. Wij adviseren de gemeente om de staande procedure omtrent het verwerken van facturen in het juiste boekjaar te actualiseren en weer onder de aandacht te brengen bij de verantwoordelijke functionarissen.
- De stukken die wij als accountant krijgen, worden kwalitatief steeds beter, de kwaliteitsreview die wordt uitgevoerd helpt hierbij. Ruimte voor verbetering zien we bijvoorbeeld nog wel bij de onderhoudsvoorzieningen en de SiSa-regelingen.

Wij stellen voor om dit proces opnieuw te evalueren en nog verder te optimaliseren. De afspraken met de gemeente Assen ten aanzien van de onderhoudsvoorzieningen zijn reeds gemaakt.

Beheersing en sturing op uitbestede diensten

De gemeente Assen heeft diverse gemeentelijke taken uitbesteed aan externe partijen of werkt op onderdelen samen met andere gemeenten. Het personeelsproces wordt uitgevoerd door de gemeente Tynaarlo (PSA), het belastingenproces door de gemeente Aa en Hunze (BSDA) en de uitkeringenadministratie (inclusief SW en Tozo- regeling) wordt uitgevoerd door WPDA. Daarnaast is PrO Assen een volledig onderdeel van de gemeente Assen, maar wel een organisatie op afstand. Als accountant van de gemeente Assen zijn wij afhankelijk van deze informatie en het bijbehorende oordeel van desbetreffende accountants. In 2022 zijn net zoals in 2021 diverse, mede door de gemeente Assen, gestelde deadlines voor het afleggen van financiële verantwoordingen door desbetreffende diensten niet gehaald. De oplevering was wel eerder dan voorgaand jaar, maar hebben nog steeds extra inspanningen gevraagd. Wij vragen de gemeente Assen om, ondanks dat de stukken eerder zijn verkregen dan andere jaren, hier opnieuw aandacht voor te hebben.

2.4 Top 4 aandachtspunten voor 2023

Aandachtspunten 2023:

1. Monitoren actieplan
2. Rechtmatigheid inkopen en subsidies
3. Opstellen beheerplan onderhoud
4. Invoeren rechtmatigheids-verantwoording en fraudebeleid

Inleiding

Naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening 2022 hebben wij een aantal bevindingen en aanbevelingen over het afgelopen boekjaar weergegeven. Daarnaast willen wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie, de volgende top 5 van aandachtspunten voor het komende jaar benoemen.

1. Monitoring en sturing op het actieplan BVO aanpak bevindingen managementletter

In onze managementletter 2022 hebben wij gerapporteerd over de in gang gezette verbetering ten aanzien van de interne beheersing van de gemeente Assen en het actieplan 'aanpak bevindingen management letter'. Wij hebben geen expliciete follow-up gedaan tijdens de jaarrekeningcontrole, maar vanuit de bevindingen bij de controle constateren wij wel dat ook in 2023 hier nog hard aan gewerkt moet worden. Tijdens de controle is ons opgevallen dat de gemaakte afspraken in het actieplan, zoals het opstellen van plannen van aanpak per proces, in veel gevallen nog niet zijn gerealiseerd dan wel niet zijn behaald binnen de gestelde termijnen. Zoals wij ook in de managementletter hebben aangegeven komt het nu aan op de uitvoering van de acties en naleven van de afspraken. Wij zullen bij de interim-controle 2023 een gedetailleerde follow-up geven en rapporteren over de voortgang.

2. Aandacht voor naleving rechtmatigheid van inkopen en subsidies blijft essentieel

In deze en voorgaande rapportages hebben wij uitgebreid gerapporteerd over de rechtmatigheid van de inkopen (EU aanbestedingen) en de rechtmatigheid van verstrekte subsidies. De gemeente Assen heeft de afgelopen jaren veel aandacht besteed aan maatregelen om deze onrechtmatigheden op te lossen, maar helaas komen wij opnieuw tot een niet goedkeurende controleverklaring. Wij zien wel een verbetering in de aanbestedingsrechtmatigheid voor nieuwe inkoopcontracten, maar dit heeft nog niet tot het gewenste resultaat geleid. Tevens merken wij op dat de onrechtmatigheden ten aanzien van verstrekte subsidies (zie ook paragraaf 4.2) ook komend jaar aandacht blijven vragen (zie ook paragraaf 4.2).

3. Opstellen van een actueel beheerplan groot onderhoud

In 2022 zijn diverse onderhoudsvoorzieningen vrijgevallen als gevolg van het feit dat de voorzieningen onvoldoende onderbouwd kon worden (zie ook paragraaf 4.6). Als gevolg van deze vrijval zal er middels resultaatbestemming in de jaarrekening 2022 een onderhoudsreserve gevormd worden. Wij hebben begrepen dat in 2023 diverse onderhoudsinspecties hebben plaatsgevonden om de staat van de verschillende activa en daarmee de staat van het onderhoud te bepalen. Het is van belang dat de gemeente Assen een gedegen vertaalslag maakt met de onderhoudsbehoefte in euro's ten behoeve van de opnieuw te vormen onderhoudsvoorzieningen.

4. Invoering rechtmatigheidsverantwoording en fraude

De rechtmatigheidsverantwoording zal definitief ingevoerd worden met ingang van boekjaar 2023. Dit heeft gevolgen voor de (interne) beheersing van de organisatie en ook de rol van de accountant verandert hierdoor. Daarnaast zal de komende jaren vanuit de accountantscontrole nadrukkelijker aandacht worden gegeven aan fraudepreventie. De rol van bestuurders en toezichthouders, zoals de gemeenteraad, is hierin van groot belang. Er zijn door de gemeente Assen nog diverse stappen te zetten, hiervoor gaan wij graag met u in gesprek.

Daarnaast willen wij komend controlejaar als onderdeel van de controle aandacht schenken aan een volwassenheidsscan van Digitale Bestuurskracht. Op de volgende sheet werken wij dit verder uit.

2.4 Top 4 aandachtspunten voor 2023

Betere beheersing van opgaven dankzij digitalisering

Vanuit onze natuurlijk adviesrol willen wij als BDO komend jaar bij al onze overheidsklanten aandacht besteden aan het toenemende belang van digitalisering bij gemeenten.

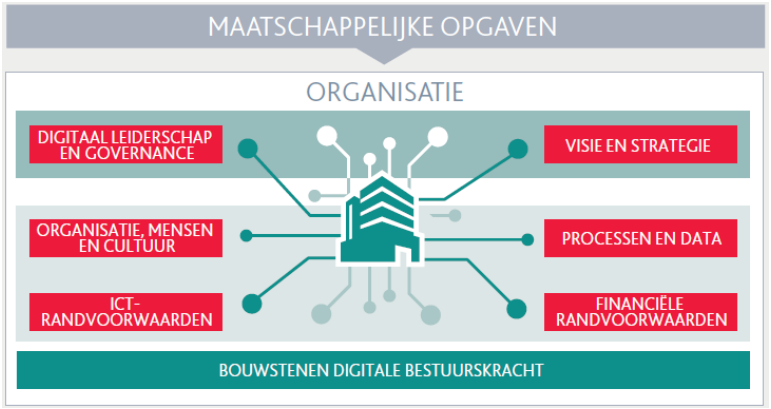
In ons dagelijks leven is de vergaande digitalisering niet meer weg te denken. We kunnen ons leven bijna niet meer voorstellen zonder telefoon, wifi en een volle accu. Zonder die middelen missen we informatie, kunnen we geen data meer checken, communiceren we minder makkelijk en kunnen we niet goed meer samenwerken. Omdat burgers en bedrijven steeds verder digitaliseren wordt ook bij overheden en gemeenten digitalisering steeds belangrijker. Grote maatschappelijke opgaven als klimaat, energietransitie, woningnood en verminderde koopkracht kunnen veel efficiënter en doelmatiger worden aangepakt met de inzet van digitale middelen.

BDO is daarom van mening dat gemeenten serieus moeten investeren in de digitale transformatie van de organisatie en het datagedreven werken. Digitalisering is al lang niet meer een taak van de IT-afdeling alleen. Toch zien wij nog niet dat de primaire processen en afdelingen van gemeenten al thuis zijn in de wereld van digitalisering en datagedreven werken. En dat terwijl de maatschappelijke opgaven daar wel steeds nadrukkelijker om vragen.

Wij hebben onze visie uitgewerkt in een Whitepaper (Download whitepaper Digitale bestuurskracht voor lokale overheden (bdo.nl)).

Uitgaande van de maatschappelijke opgaven zijn er 6 bouwstenen voor een volwassen digitale organisatie, namelijk:

1. Digitaal leiderschap en Governance;
2. Visie en strategie;
3. Organisatie, mensen en cultuur;
4. Processen en data;
5. ICT-randvoorwaarden;
6. Financiële randvoorwaarden.

Voor elk van deze bouwstenen kan worden gemeten in hoeverre een organisatie volwassen is of daar naar toe kan groeien.

Wij stellen voor om komend controlejaar, als onderdeel van de reguliere controle, de volwassenheidsscan van Digitale Bestuurskracht bij uw gemeente uit te voeren. Deze volwassenheidsscan Digitale Bestuurskracht is gericht op het vermogen van uw organisatie om door middel van digitalisering zowel de reguliere taken als de grote maatschappelijke opgaven uit te kunnen voeren. Daarmee krijgt u inzicht in eventuele aandachtsgebieden om uw Digitale Bestuurskracht te optimaliseren.

3. Resultaat & financiële positie

3.1 Resultaat 2022
3.2 Uw financiële positie vergeleken
3.3 Ons beeld van uw financiële positie

3.1 Resultaat 2022

Resultaat 2022 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 40,4 miljoen

Het resultaat van gemeente Assen over het jaar 2022 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 29,2 miljoen voordelig.

In het onderstaand overzicht is het resultaat in het kort weergegeven:

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN (x 1.000)	2022	BEGROTING NA WIJZIGINGEN	VERSCHIL	IN %
Saldo van baten en lasten	34.161	1.666	32.495	1950%
Onttrekkingen reserves	18.899	18.259	640	3,5%
Dotatie aan reserves	12.662	8.725	3.937	45,1%
Resultaat	**40.398**	**11.198**	**29.200**	

Het resultaat in 2022 is fors, zeker tegen de achtergrond van de bezuinigingen en het herstelplan 2020-2024.

Belangrijkste afwijkingen in het resultaat 2022 betreft de extra middelen inzake opvang van Oekraïense vluchtelingen en vrijval van de onderhouds-voorzieningen

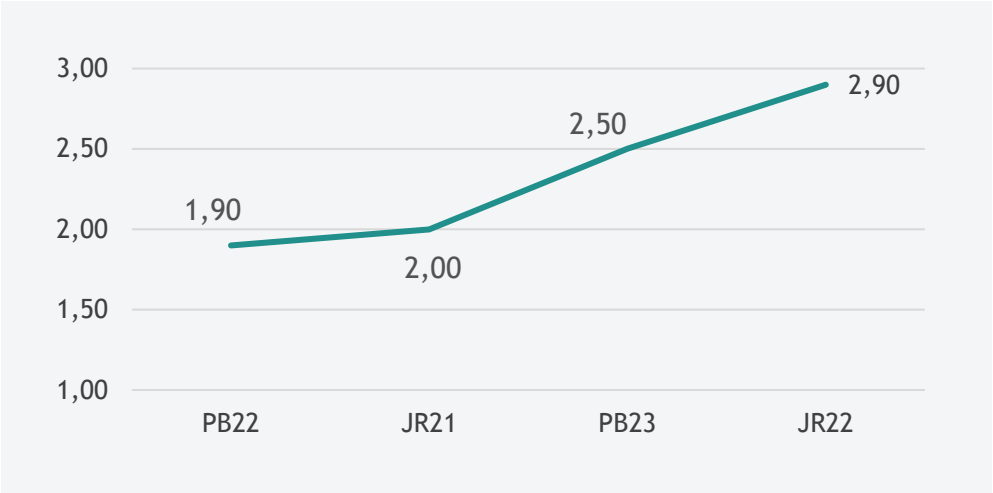
De belangrijkste afwijkingen van de begroting na wijzigingen worden veroorzaakt door onderstaande punten:

- Bijzondere baten als gevolg van ontvangen middelen in het kader van opvang van Oekraïense vluchtelingen á €4,9 miljoen
- Vrijval van de voorzieningen groot onderhoud (bate: € 14,9 miljoen)

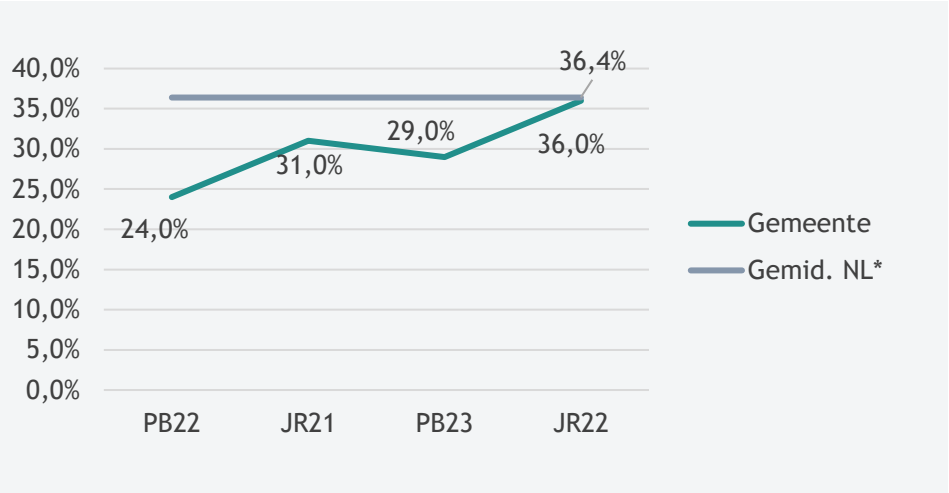
Daarnaast is sprake van diverse andere afwijkingen, welke deels reeds voorzien waren in de voortgangsrapportage 2022. Deze analyse is opgenomen in paragraaf 4.5 van de jaarrekening.

3.2 Uw financiële positie vergeleken

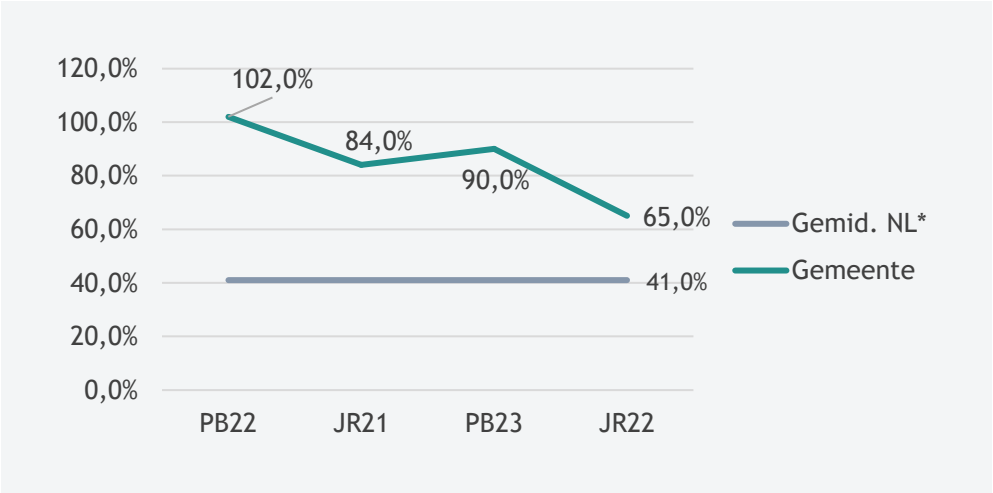
RATIO WEERSTANDSVERMOGEN

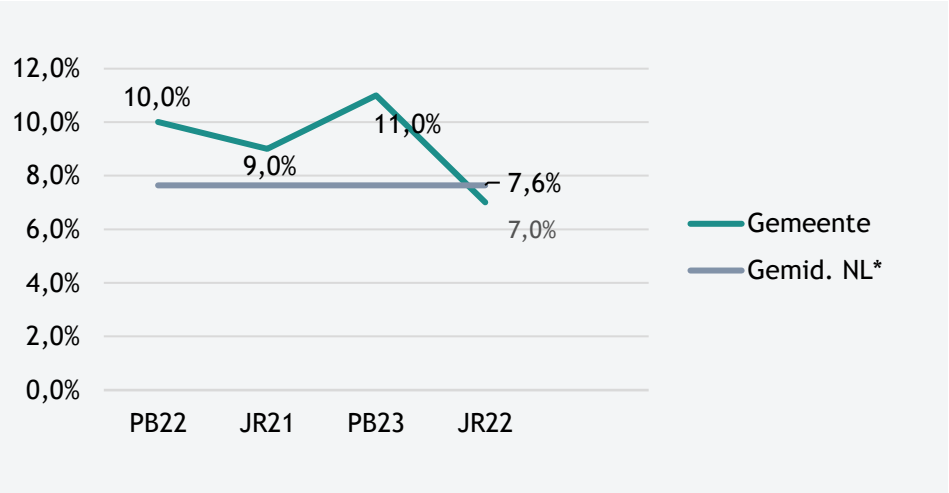
SOLVABILITEITSRATIO

NETTO SCHULDQUOTE

RATIO GRONDEXPLOITATIE

** De bron voor de gemiddelden NL betreft het gemiddelde voor gemeenten. Bron: BDO Benchmark rapport januari 2023*

3.3 Ons beeld van uw financiële positie

Kengetallen moeten in relatie tot elkaar worden bezien

Signaleringswaarden GTK 2020 als referentiewaarden

Uw financiële positie is goed

Uw weerstands-vermogen is goed

De gemeente kan aan haar langetermijn-verplichtingen voldoen

Financieel risico als gevolg van de grondexploitatie is laag

Onze rol in relatie tot het weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden bezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling van) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Signaleringswaarden volgens het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2020

Vanuit hun taak als financieel toezichthouder hebben de twaalf provincies een gemeenschappelijk financieel toezichtkader opgesteld dat vanaf begrotingsjaar 2020 geldt. In het GTK 2020 zijn signaleringswaarden opgenomen voor de financiële kengetallen zoals opgenomen in het jaarverslag van de gemeente. Wij hebben deze signaleringswaarden als referentie gebruikt bij ons beeld van uw financiële positie.

Weerstandsvermogen gemeente Assen is goed

In de paragraaf weerstandsvermogen heeft het college een overzicht opgenomen van de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bedraagt volgens deze paragraaf € 64 miljoen. In geval van calamiteiten is het mogelijk om een deel van deze reserves een andere aanwending te geven. In de paragraaf weerstandsvermogen zijn de relevante risico's benoemd. De gemeente Assen heeft op basis van interne berekeningen het totale bedrag aan risico's waaraan de organisatie is blootgesteld bepaald op € 22,4 miljoen. Het weerstandsvermogen van de gemeente Assen is volgens het GTK 2020 goed te noemen.

Solvabiliteit en netto schuldquote

Het solvabiliteitsratio bedraagt ultimo 2022 36%. Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter de gemeente Assen in staat is om haar verplichtingen op lange termijn te voldoen.

De netto schuldquote bedraagt 65%. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden.

Zowel de solvabiliteit als de netto schuldquote laten een positieve ontwikkeling zien ten opzichte van de signaleringswaarden volgens het gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK 2020).

Ratio grondexploitatie

Voor de ratio grondexploitatie geldt dat hoe lager deze is, hoe beter. De ratio grondexploitatie van de gemeente Assen is met 7% als laag te kwalificeren. De ratio grondexploitatie < 20% is het minst risicovol te noemen volgens het GTK 2020.

4. Belangrijkste bevindingen

4.1 Aanbestedingsrechtmatigheid
4.2 Onrechtmatigheden subsidies
4.3 Voorziening groot onderhoud
4.4 Rapporteren over fraude en continuïteit in de controleverklaring
4.5 Ontwikkeling grondexploitaties
4.6 Sociaal domein uitgelicht
4.7 BBV, WNT en SiSa
4.8 Begrotingsrechtmatigheid

4.1 Aanbestedingsrechtmatigheid

Interne beheersing: inkoop advies nog niet afgedwongen en geen contractregister

Zaaknummer werkt niet al sluitende procedure.

Aanbestedingen en interne beheersing

In het kader van de rechtmatigheidscontrole hebben wij de juiste toepassing de Europese aanbestedingsrichtlijnen gecontroleerd aan de hand van een zogenaamde spendanalyse (beoordeling achteraf van alle crediteuren op juiste naleving van aanbestedingsregels).

In onze managementletter hebben wij gerapporteerd over de interne beheersing ten aanzien van de EU-aanbestedingsregels. Voor onze gedetailleerde bevindingen en aanbevelingen verwijzen wij dan ook naar onze managementletter. Procesmatig wordt de naleving van de inkoop en aanbestedingsregels niet afgedwongen en kunnen wij niet steunen op de interne beheersmaatregelen. Daarnaast beschikt de gemeente Assen niet over een contractregistratie waardoor de afdeling inkoop niet in alle gevallen betrokken is bij het aangaan van verplichtingen en niet beschikt over onderliggende contracten. Om die reden was het noodzakelijke voor de gemeente Assen om achteraf een spendanalyse uit te voeren om aan te tonen of is voldaan aan de Europese aanbestedingsrichtlijnen.

Op basis van de gevoerde procesbesprekingen ten tijde van de interimcontrole 2022 alsook de gegeven managementreactie op het proces aanbestedingen is het standpunt ingenomen dat de risico's rondom het inkoopproces zoals verantwoord in de ML in opzet is opgelost doordat er een inkoopbeleid is. Hierdoor zou het risico op onjuiste toepassing van de Europese aanbestedingsregels gemitigeerd moeten zijn. Middels een zaaknummer inkoop zou bij alle ‘nieuwe’ inkopen 2022 aan de voorkant een advies door Inkoop moeten zijn gegeven.

Met de uitgevoerde spendanalyse 2022 is gekeken in hoeverre hieraan is voldaan. Hieruit kan geconcludeerd worden dat niet in alle gevallen aangetoond kan worden dat er een zaaknummer inkoop aanwezig is, of dit advies is opgevolgd dan wel vastgesteld kan worden aan de hand van de facturen of er een zaaknummer inkoop aanwezig is.

Wij blijven de gemeente Assen aandacht vragen voor dit proces. Gesteld kan worden dat op basis van bovenstaand, zijnde het hebben van een inkoopbeleid, het niet afdoende is om het risico omtrent de onjuiste toepassing van de EU aanbestedingsregels te mitigeren.

4.1 Aanbestedingsrechtmatigheid

Aanbestedingen

Net zoals in 2021 zijn er verschillende steekproeven uitgevoerd op verschillende soorten inkopen van de gemeente Assen, zie ook hieronder. De totaal geconstateerde onrechtmatigheden per soort inkoop overschrijdt onze controle-toleranties. Dit leidt net zoals in 2021 tot een afkeurende controleverklaring met betrekking tot de rechtmatigheid. De onrechtmatigheden kunnen als volgt worden weergegeven:

Omschrijving - soort inkoop	Onrechtmatigheid 2021	Onrechtmatigheid 2022
Reguliere inkopen	€ 1.298.000	€ 1.459.000
Inhuur extern personeel	€ 5.168.000	€ 3.393.000
Verstrekte subsidies	€ 3.641.000	€ 963.000
Overige inkopen	€ 545.000	€ 534.000
Quasi inbesteden	€ 1.820.000	€ 1.648.000
Extrapolatie steekproef	€ 451.000	€ 1.353.000
NUBBV onrechtmatigheden	€ 1.657.000	€ 1.496.000
Totaal onrechtmatigheid	**€ 14.580.000**	**€ 11.446.000**

Naast bovenstaande onrechtmatigheden is voor diverse inhuurcontracten niet eenduidig vast te stellen of de voorwaarden zoals overeengekomen tussen de gemeente en de aanbieder zijn nageleefd (contractuele rechtmatigheid). Aangezien het contract wel Europees is aanbesteed worden deze kosten niet als onrechtmatig aangemerkt en tellen niet mee in ons rechtmatigheidsoordeel. Wel adviseren wij een analyse op deze contracten uit te voeren en met de aanbieder nadere afspraken te maken.

Niet uit de balans blijkende verplichting € 1,5 mln

De commissie BBV doet de aanbeveling om meerjarige inkoopcontracten, die zouden moeten voldoen aan Europese aanbestedingsregels maar dat niet doen, in de toelichting op de jaarrekening op te nemen bij de ‘niet uit de balans blijkende verplichtingen’ voor het volledige bedrag waarover het contract is afgesloten. De omvang van de totale fout is de omvang van de besteding (last of investering) in het jaar waarin de onrechtmatigheid wordt geconstateerd verhoogd met de bestedingen van de jaren erna voor de periode van het afgesloten contract. Dit resulteert in nog een aanvullende onrechtmatigheid van € 1,496.000 (2021: € 1.657.000).

4.2 Onrechtmatigheden subsidies

€ 0,2 miljoen formele onrechtmatigheden

Diverse subsidies zonder beschikking verstrekt

Verstrekte subsidies zonder juridische grondslag

In de jaarrekeningcontrole hebben wij diverse bevindingen in het subsidieproces geconstateerd. In 2021 heeft een integrale controle plaatsgevonden op de door de gemeente Assen verstrekte subsidies. In 2022 is gekozen voor een risicogerichte controleaanpak, waarbij subsidies die in 2021 niet middels een beschikking waren afgegeven, opnieuw zijn gecontroleerd. In aanvulling hierop zijn ook alle subsidies die in 2022 zijn verstrekt aan nieuwe ontvangers gecontroleerd. Hieruit volgt dat er in 2022 63 subsidies (2021: 81 subsidies)zijn verstrekt zonder subsidiebeschikking, voor een totale waarde van € 1,1 miljoen.

Omdat deze subsidies gedurende het jaar alsnog zijn opgenomen in de voortgangsrapportage van de gemeente Assen, leidt dit op basis van de Algemene Wet Bestuursrecht artikel 4:23 lid 3 sub c niet tot een financiële onrechtmatigheid.

Over 2022 is wel vastgesteld dat er nog 4 subsidiebeschikkingen zijn afgegeven zonder dat hier sprake is van een formeel juridische grondslag (2021: 81 subsidies). Ook deze subsidies zouden hun grondslag moeten vinden in de voortgangsrapportage 2022, maar waren echter niet als zodanig opgenomen. Daarnaast zijn 6 subsidies te laag opgenomen in de voortgangsrapportage. Als gevolg hiervan wordt niet voldaan aan het geldende normenkader van de gemeente Assen en zijn de desbetreffende subsidies in totaal ad € 0,2 miljoen formeel onrechtmatig (2021: € 2,4 miljoen).

Ondanks het feit dat de onrechtmatigheid aanzienlijk is afgenomen (door reparatie achteraf in de voortgangsrapportage) adviseren wij de gemeente dit proces aan ‘de voorkant’ beter te organiseren. Zie hiervoor ook onze managementletter.

4.3 Voorziening groot onderhoud

Op basis van de BBV dient voor het treffen van een egaliserende onderhoudsvoorziening een actueel beheerplan aanwezig te zijn

Voorziening groot onderhoud

De onderhoudsvoorzieningen (voor parkeergarages, multifunctionele accommodaties, binnensport en civiele kunstwerken) betreffen kostenegalisatievoorzieningen, welke op basis van het BBV gevormd mogen worden om fluctuaties in het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen over meerdere jaren te kunnen opvangen. Voor de bepaling van de hoogte van de voorziening en het jaarlijks geraamde onderhoud maakt de gemeente Assen in de basis gebruik van een meerjarenonderhoudsplan (MJOP), met een doorkijk tot de gehele levensduur van desbetreffend actief.

Op basis van het BBV is een voorwaarde voor het vormen van een onderhoudsvoorziening dat een recent beheerplan aanwezig is, wat maximaal vijf jaar oud mag zijn. Het is verplicht om tussentijds het beheerplan te beoordelen en bij te stellen indien het beheerplan in belangrijke mate niet meer aansluit bij de actuele situatie van het onderhoud.

Het beheerplan van de gemeente Assen dateert uit 2018. Tijdens de controle bleek dat de gerealiseerde onderhoudskosten in 2022 aanzienlijk lager waren dan de geprognosticeerde onderhoudskosten. De onttrekkingen aan de voorzieningen in 2021 waren eveneens lager dan geprognosticeerd. Het is voor de gemeente niet mogelijk om de omvang van de verschillende voorzieningen te onderbouwen met recente inspecties. Daarnaast is het tijdens de controle niet haalbaar gebleken om het verschil tussen de gerealiseerde onderhoudskosten en de geprognosticeerde kosten te analyseren en te vertalen naar een oordeel over de omvang van de kostenegalisatievoorzieningen.

Correctie als gevolg van vrijval voorzieningen van €14,9 miljoen

Omdat er geen sprake is van een actueel beheerplan per 31-12-2022 kunnen de diverse onderhoudsvoorzieningen niet in de jaarrekening verantwoord blijven. De onderhoudsvoorzieningen, met een totaal van €14,9 miljoen, dienen derhalve vrij te vallen ten gunste van het resultaat. De gemeente kan als tijdelijke oplossing dit bedrag middels resultaatbestemming bij de jaarrekening 2022 in een bestemmingsreserve groot onderhoud storten, maar dat mag niet dienen als een verkapte ‘onderhoudsvoorziening’. In onderstaande tabel hebben wij de desbetreffende voorzieningen weergegeven:

Omschrijving voorziening	Bedrag 2022
Onderhoud kunstwerken	3.148.000
Onderhoud parkeergarages	2.012.000
Voorziening onderhoud diverse MFA's	4.235.000
Onderhoud diverse sportaccomodaties	2.055.000
Overige diverse onderhoudsvoorzieningen	3.390.000
Totaal	**14.840.000**

Inspectie naar staat van het onderhoud in 2023 uitgevoerd

In 2023 heeft in opdracht van de gemeente Assen inmiddels een inspectie van de staat van de activa plaatsgevonden ten behoeve van de begroting 2024. In dit rapport is gerapporteerd over de feitelijke, objectieve staat van de activa. De vertaalslag naar een te vormen voorziening en de bijbehorende euro’s heeft nog niet plaatsgevonden. Deze informatie betreft een belangrijk aanknopingspunt voor het opnieuw vormen van de kostenegalisatievoorziening in 2023. Wij gaan er van uit dat dit bij de controle van de jaarrekening 2023 is opgelost.

4.4 Rapporteren over fraude en continuïteit in de controleverklaring

De paragrafen controleaanpak frauderisico's en veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie zijn opgenomen in de controleverklaring

Verplicht rapporteren over fraude en continuïteit in de controleverklaring

Vanaf boekjaar 2022 nemen accountants bij wettelijke controles de paragrafen controleaanpak frauderisico's en veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie op in de controleverklaring. Deze aanpassingen zien op het verplicht rapporteren over onze controleaanpak frauderisico's en onze controleaanpak ten aanzien van het vermogen om risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen in de controleverklaring. Deze verplichting geldt voor wettelijke controles (gemeenten, provincies en waterschappen). Met het verplicht rapporteren over deze onderwerpen wordt tegemoet gekomen aan een veel gehoorde wens van stakeholders om transparanter te zijn over welke werkzaamheden wij als uw accountant hebben uitgevoerd om frauderisico's en het vermogen om de risico's vanuit de bedrijfsvoering financieel op te vangen en de bedrijfsvoering zonder tussenkomst van de provinciale toezichthouder voort te zetten bij gecontroleerde decentrale overheden te mitigeren. Per onderwerp rapporteren wij over wat de meest belangrijke frauderisico's zijn, over de inschatting van het college om de risico's vanuit de bedrijfsvoering financieel op te vangen en hoe op beide thema's in de controle is ingespeeld. Uiteraard hebben de onderwerpen fraude en het vermogen om financiële risico's op te vangen altijd al de aandacht tijdens de accountantscontrole. Maar door deze zaken nu te beschrijven in de controleverklaring, wordt die aandacht ook expliciet gemaakt.

Onze controle is niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Bij de planning voor de jaarrekeningcontrole, houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties met verschillende personen binnen de gemeente. Daarnaast hebben wij kennis genomen van de door u opgenomen toelichtingen in de jaarstukken.

Tijdens de controle van boekjaar 2022 hebben wij de volgende frauderisico's onderkend:
- Management override of controls;
- Naleving Europese aanbestedingsregels;

Voor een nadere uiteenzetting van onze controleaanpak ten aanzien van frauderisico's en de veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie verwijzen wij naar onze (concept) controleverklaring 2022.

Uitgevoerde werkzaamheden ten aanzien van de onderkende frauderisico's:
- Het analyseren van de boekingsgang aan de hand van een dagboekmatrix, waarbij afwijkingen ten opzichte van de verwachting zijn geverifieerd aan de hand brondocumentatie;
- Controle van materiële boekingen en memoriaalboekingen en afstemming met brondocumentatie voor zover relevant;
- Het analyseren van mogelijke tendenties en door het analyseren van de significante inschattingen van voorgaand jaar de veronderstellingen te toetsen (backtesting)
- Het uitvoeren van een spendanalyse op EU-aanbestedingen

Onze werkzaamheden en gerapporteerde onrechtmatigheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude.

4.4 Rapporteren over fraude en continuïteit in de controleverklaring

Bij de beoordeling van het risico omtrent corruptie hebben wij gekeken naar de omstandigheden zoals de geografische plaats van de activiteiten van de gemeente Assen, hebben we gekeken naar de sectoren waar corruptie meer dan gemiddeld voorkomt en hebben we beoordeeld in hoeverre buitenlandse wetgeving als de UK Bribery Act en de US Foreign Corrupt Practices Act van invloed kunnen zijn.

Wij hebben aandacht besteed aan de compliance met de voor de gemeente Assen van toepassing zijnde wet- en regelgeving en overige bepalingen voor zover wij die van belang achten in het kader van onze controle van de jaarrekening.

Bij die werkzaamheden hebben wij de volgende materiële afwijkingen van wet- en regelgeving en overige bepalingen geconstateerd:
- Non-compliance ten aanzien van de EU aanbestedingsregels (zie paragraaf 4.1)
- Non-compliance ten aanzien van de Algemene subsidieverordening van de gemeente Assen (zie paragraaf 4.2)
- Non-compliance ten aanzien van de Wet Inburgering 2021
  - Ontbreken M&O beleid ten behoeve van SiSa regeling G10

Desbetreffende non-compliance hebben wij meegewogen in ons rechtmatigheidsoordeel.

Transparantie over fraude en continuïteit vraagt dialoog

Frauderisicobeheersing

De komende jaren zal er vanuit de accountantscontrole nog nadrukkelijker aandacht worden gegeven aan fraudepreventie. Onze beroepsorganisatie, de NBA, heeft in 2022 een notitie uitgebracht '[Frauderisicobeheersing aanbevelingen voor bestuurders en toezichthouders]'. In deze notitie komt nadrukkelijk de rol van bestuurders en toezichthoudende organen, zoals de gemeenteraad, bij het voorkomen en detecteren van fraude aan de orde. Door de nadruk te leggen op het voorkomen van fraude, kunnen de gelegenheden die tot fraude leiden, afnemen. Dit vraagt om actief toezicht op risico's en beheersmaatregelen ter voorkoming van fraude. Ook wij als accountant hebben hierin een belangrijke rol.

Graag gaan wij met u in overleg over het vergroten van de actieve rol van de gemeenteraad en auditcommissie ten aanzien van frauderisicobeheersing. Bijvoorbeeld door jaarlijks één of meerdere onderkende frauderisico's (en indien van toepassing de interne beheersingsmaatregelen die zijn genomen om deze frauderisico's te mitigeren) nader te laten onderzoeken door de interne controleafdeling, een accountant of een gespecialiseerde (fraude)onderzoeker. Het vormen van een frauderisico-analyse vormt hiervoor een goed startpunt om dit in te richten. Met de gemeente Assen zijn hiervoor al de eerste afspraken gemaakt.

4.5 Ontwikkeling grondexploitaties

Boekwaarde grondexploitaties

Een belangrijke post in de jaarrekening van de gemeente Assen betreft de voorraden (grondexploitaties). De waardering in de balans is als volgt:

Grondexploitaties (x € 1.000)	Boekwaarde	Voorziening	Balanswaarde	Balanswaarde 21
Woningbouw	31.067	26.758	4.309	4.143
Bedrijventerreinen	44.190	22.816	21.374	23.888
Totaal	**75.257**	**49.574**	**26.862**	**28.031**

De grootste voorzieningen zien voor de bedrijventerreinen toe op Assen Zuid (€ 22,0 miljoen) en voor de woningbouw op Kloosterakker (€ 12,4 miljoen), Veemarktterrein (€ 7,6 miljoen) en Citadel (€ 6,5 miljoen).

Actualisatie en bijstelling grondexploitaties

De veruit grootste balanspost met betrekking tot onderhanden projecten betreft de voorraden (grondexploitaties). Door de invloed van de parameters (zoals kostenstijgingen, fasering, druk op verkoopprijzen, rente-effecten) die bepalend zijn voor de in de toekomst te realiseren opbrengsten hebben wij bij onze controle de grondexploitaties diepgaand gecontroleerd.

De belangrijkste aandachtspunten voor de grondexploitaties betreffen:

- **Planning**: is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt? Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn. Welke impact heeft de richtlijn rondom stikstof en PFAS op de fasering van projecten?
- **Programmering**: in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in vooral de woningbehoefte. Is er een kritische analyse van de ‘mix’ van woningen (huur, koop, vrije kavel appartementen, etc.) in de projecten in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?
- **Prijs**: de wijzigingen in de koopbehoefte hebben impact op de (grond)prijzen. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gerealiseerd, rekening houdend met het risico dat gronden later of in het geheel niet worden afgenomen?
- **Kosten:** Hoe betrouwbaar is de inschatting ten aanzien van de ontwikkeling in de bouwkosten. Welk effect hebben deze stijgende kosten op de grondexploitaties?

Redelijkheid belangrijkste schattingselementen vastgesteld

Deze aandachtspunten zijn tijdens de jaarrekeningcontrole besproken met de verantwoordelijke medewerkers. Tijdens deze gesprekken zijn de uitgangspunten gechallenged. De grondexploitaties zijn met deze uitgangspunten per 31 december 2022 geactualiseerd. Tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd en of er mogelijk een aanvullende verliesvoorziening moet worden getroffen

4.5 Ontwikkeling grondexploitaties

Indexatie kosten gestegen ten opzichte van 2021

Opbrengsten niet geïndexeerd

PAS beperkt van invloed op Assen

Ontwikkelingen en bevindingen

De volgende ontwikkelingen zijn zichtbaar in de grondexploitaties van gemeente Assen:

- In 2022 zijn 169 woningbouwkavels verkocht. Dit is lager dan de verwachting van 190 kavels. Deze verkopen zullen naar verwachting gerealiseerd worden in 2023.
- In 2022 is 7,3 hectare verkocht aan bedrijfskavels. Dit ligt in lijn met de verwachting van 7,8 hectare en ziet voornamelijk toe op één grote verkoop.
- Voor toekomstige kostenstijgingen gaat de gemeente Assen uit van een indexatie van 10% in 2023, 6% in 2024, 4% in 2025 en 2026 en daarna van 2%. Dit is gebaseerd op de voorspelling van Metafoor in haar Outlook Grondexploitaties, die door vele gemeenten wordt gehanteerd. De onzekerheid van dit schattingselement is voldoende toegelicht in de jaarrekening.
- Vanuit het voorzichtigheidsprincipe wordt door de gemeente Assen voor de grondopbrengsten niet gerekend met een indexatie, omdat op dit moment niet de verwachting is dat de opbrengsten geïndexeerd gaan worden. Het niet indexeren van de opbrengsten is conservatief, maar in lijn met het eigen grondbeleid. Wel heeft de gemeente Assen haar grondprijzenbrief geactualiseerd en bij relevante (woningbouw) exploitaties (omhoog) bijgesteld.
- Op basis van de opgestelde position paper "Effecten en risico's PAS", wordt de impact van PAS en stikstof nihil tot beperkt geacht. Als gevolg hiervan wordt door de gemeente geen vertraging op bouwprojecten verwacht als gevolg van de stikstofregels.
- De winstneming in 2022 bedraagt € 480.000. Zie hiervoor ook onderstaande toelichting

Winstneming

Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. In de notitie Grondexploitatie is opgenomen dat voor winstneming de Percentage of Completion (POC) methode geldt. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Dit is mogelijk wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen die aan het project zijn verbonden naar de gemeente zullen toevloeien. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

POC winstneming bedraag € 480k

Voor de grondexploitaties van gemeente Assen heeft deze methode geresulteerd in een winstneming van circa € 480.000, waarvan €460.000 betrekking heeft op de exploitatie Noorderpark. Om de verwachte resultaten per grondexploitatie te bepalen heeft de gemeente de omvang van de projectspecifieke risico’s bepaald en in mindering gebracht op het toe te rekenen resultaat. Wij hebben de project specifieke risico’s beoordeeld en zijn van mening dat deze voldoende onderbouwd zijn. Voor enkele complexen hebben wij vastgesteld dat de toekomstige winsten in exploitaties, mede als gevolg van de indexaties van de nog te maken kosten, lager is dan voorgaande jaren verwacht werd.

POC terugname niet verwerkt

Op basis van de geldende wet- en regelgeving dient hiervoor een gedeelte van de POC winsten teruggenomen te worden, voor 2022 bedraagt dit €377.000. De gemeente Assen heeft hierbij aangegeven dit niet te willen corrigeren in 2022 omdat de verwachting is dat desbetreffende exploitaties nog steeds met winst worden afgesloten en dat dit een verwacht éénmalig effect is. Als gevolg hiervan rapporteren wij dit als ongecorrigeerd controleverschil.

4.6 Sociaal domein uitgelicht

Lasten participatie fors gestegen als gevolg van wettelijke tijk uit hoogte van noodopvang vluchtelingen

Sociaal domein in de jaarrekening

De lasten van gemeente Assen met betrekking tot het social domein bedragen over 2022 circa €185 miljoen. In hoofdlijnen zijn deze lasten als volgt opgebouwd:

Onderdeel (x 1.000)	2022	2021
Jeugdzorg	30.394	29.326
WMO	63.870	65.882
Participatie	90.589	73.222
Totaal	**184.853**	**168.430**

De stijging in de lasten participatie worden voornamelijk veroorzaakt doordat de wettelijke taken van de noodopvang vluchtelingen bij de gemeente Assen. De lasten jeugdzorg en WMO zijn in verhouding stabiel gebleven ten opzichte van voorgaand jaar.

WMO en jeugd ZIN

De productieomvang van Wmo ZIN bij zorginstellingen bedraagt in 2022 circa € 34,6 miljoen. De productieomvang van jeugd ZIN bedraagt circa €26,1 miljoen. De toekenning van voorzieningen in het kader van Wmo en jeugd ZIN vindt plaats vanuit de gemeente Assen.
De gemeente heeft derhalve zelf inzicht in de cliënten en de gemaakte afspraken. De gemeente heeft een IC-plan opgesteld waarin de wijze van verantwoorden is opgenomen. Met betrekking tot de lasten Wmo ZIN vraagt de gemeente Assen per zorginstelling om een controleverklaring bij de productieverantwoording op basis van het landelijk protocol.

Onzekerheid WMO bedraagt € 1,1 miljoen

Onzekerheid Jeugd bedraagt € 1,3 miljoen

Van een aantal zorginstellingen is (nog) geen controleverklaring ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht. Hierdoor is sprake van een onzekerheid ten aanzien van prestatielevering, zowel omtrent de getrouwheid als rechtmatigheid van deze lasten. Uitgaande van de interne beheersing op het proces van beschikkingen tot en met betalingen bij uw gemeente, de ervaringen uit voorgaande jaren en de uitkomsten van de in 2022 ontvangen controleverklaringen ramen wij het bedrag van deze onzekerheid voor Wmo ZIN op € 1.124.470 (2021: € 1.161.000) en voor Jeugd ZIN op € 1.305.938.000 (2021: € 1.096.000).

4.6 Sociaal domein uitgelicht

WPDA

De participatiewet en andere uitkeringen zijn uitbesteed aan Werkplein Drentse Aa. De gemeente Assen heeft de taken gedelegeerd aan WPDA, daarmee tellen eventuele in 2022 gerapporteerde rechtmatigheidsfouten niet mee in de foutevaluatie ten aanzien van de jaarrekening 2022 maar pas in 2023. Wel dienen wij eventuele fouten en onzekerheden met betrekking tot de SiSa regelingen op te nemen in ons accountantsverslag, zie hiervoor ook bijlage B.

Onzekerheid WPDA bedraagt € 465.000

De accountant van WPDA heeft in 2021 €465.000 aan onzekerheden gerapporteerd die in ons oordeel van 2022 meetellen. Voor 2023 zal een onzekerheid van €632.000 worden gerapporteerd in ons oordeel.

Persoonsgebonden budgetten

De SVB controleert zorgovereenkomsten, toetst facturen en declaraties en betaalt uit aan zorgverleners of andere instellingen.
Uw gemeente verstrekt de beschikkingen pgb en is verantwoordelijk voor een adequate cliëntregistratie en het vaststellen van de prestatielevering. Uit de accountantscontrole 2022 bij de SVB blijkt dat landelijk sprake is van een oordeel met beperking. De impact hiervan voor de gemeente Assen blijft beneden onze rapporteringstolerantie en is daarmee beperkt.

Onzekerheid PGB's bedraagt €1,1 miljoen

De SVB toetst niet op levering van de zorg. Hierdoor is er sprake van een onzekerheid. De gemeente verkrijgt echter zekerheid door intern ingerichte processen, zoals het toekenningsproces, waardoor deze onzekerheid deels teniet wordt gedaan. Tevens verkrijgt de gemeente aanvullende zekerheid vanwege de ontvangsten van het CAK voor Wmo (eigen bijdragen). De resterende onzekerheden voor pgb bedragen € 1,1 miljoen.

4.7 BBV, WNT en SiSa

BBV wordt nageleefd

Bevindingen ten aanzien van naleving van de wettelijke verslaggevingsregels (BBV)

Wij hebben vastgesteld dat gemeente Assen de wettelijke verslagleggingsregels (BBV) heeft nageleefd.

Wet Open overheid

In artikel 3.5 (Openbaarheidsparagraaf) van de Wet Open overheid (Woo) is voorgeschreven dat bestuursorganen in de jaarlijkse begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet en in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de beleidsvoornemens. Deze begroting en jaarlijkse verantwoording vloeien voort uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). De openbaarheidsparagraaf Woo moet in de begroting en jaarstukken worden opgenomen via een afzonderlijke paragraaf, zoals de in artikelen 9 en 26 van het BBV genoemde paragrafen. Deze verplichting geldt reeds voor de jaarstukken 2022. Wij hebben vastgesteld dat gemeente Assen deze paragraaf opgenomen heeft in de jaarstukken 2022.

WNT-verantwoording voldoet aan de vereisten

Naleving van de (publicatieverplichtingen) WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is van toepassing. Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen.
Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2022 niet meer bedragen dan € 216.000 per jaar. De externe accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling.

Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is BDO als accountant wettelijk verplicht om bij het ministerie melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien u geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2022 van de gemeente Assen niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2022 van de gemeente Assen voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachting accountantscontrole SiSa 2022. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen fouten en onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. Zie tevens bijlage B.

Bevindingen in de SiSa-bijlage

In bijlage 1 van de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2022 wordt ingegaan op de aandachtspunten voor de accountant bij de Tozo en de Wet Inburgering 2021 in de SiSa 2022. Aangezien zowel de Tozo als de Wet Inburgering 2021 wordt uitgevoerd door WPDA is door BDO niet zelf vastgesteld dat aan desbetreffende vereisten is voldaan, de accountant van WPDA dient hierover te rapporteren in haar accountantsverslag. Wel wordt, met uitvoer van de G10 regeling, door de gemeente Assen het gemeentelijk deel van de Wet inburgering uitgevoerd. Als gevolg van het ontbreken van een M&O beleid binnen de gemeente is hier sprake van non compliance (zie ook par. 4.4)

Exponentiele toename aantal SiSa-regelingen

Wij zien een landelijke trend dat Ministeries steeds vaker een Specifieke regeling kiezen voor het verstrekken van subsidies aan decentrale overheden. Het aantal SiSa-regelingen, ook voor uw gemeente, zijn daardoor exponentieel toegenomen. Dit geeft een hoge druk op de organisatie binnen gemeente Assen, andere gemeenten en decentrale overheden en de accountantskantoren.

4.8 Begrotingsrechtmatigheid

Lastenoverschrijdingen in het kader van begrotingsrechtmatigheid

In totaal heeft uw gemeente circa € 349,8 miljoen aan lasten begroot na wijziging, tegenover circa € 350 miljoen aan werkelijke lasten in 2022. Dit is in totaal een onderschrijding van 0,2 miljoen (0,1%). Aan baten had uw gemeente een bedrag van € 351 miljoen begroot na wijziging, tegenover € 384 miljoen aan werkelijke baten in 2022. In totaal gaat het om een hogere realisatie van baten van 32 miljoen (9,3%).

Naast het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten kent een gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van de door u genomen besluiten. In 2022 is er per saldo circa € 6,3 miljoen aan de reserves onttrokken zodat het gerealiseerde resultaat € 40,4 miljoen positief bedraagt.

De gemeenteraad autoriseert de begroting en stelt de kaders voor het college vast. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid binnen de gestelde begroting. Begrotingsafwijkingen dienen tijdig gesignaleerd en gerapporteerd te worden aan de gemeenteraad. Bij begrotingsoverschrijdingen die niet gedurende het jaar zijn voorgelegd aan de gemeenteraad is formeel sprake van een onrechtmatigheid. Echter hoeven deze overschrijdingen niet altijd te worden meegewogen in het accountantsoordeel bijvoorbeeld indien de overschrijdingen geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerd opbrengsten of overschrijdingen bij open-einde regelingen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten zijn de begrotingsoverschrijdingen nader weergegeven en geanalyseerd.

Controle begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2022, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de raad nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Belangrijk hierbij is dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen per programma. Zie de volgende pagina voor een overzicht van de lastenoverschrijdingen per programma.

Controle investeringskredieten

Verder hebben wij een analyse gedaan op eventuele overschrijdingen van investeringskredieten. Hierbij is geen overschrijding vastgesteld.

4.8 Begrotingsrechtmatigheid

Zoals blijkt uit de figuur op voorgaande pagina is op zes programma's een begrotingsoverschrijding op de lasten te constateren. Deze zijn in te delen in de onderstaande categorieën zoals opgenomen in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV.

LASTENOVERSCHRIJDING PROGRAMMA	BEGROTINGSAFWIJKING	ONRECHTMATIG	
		TELT NIET MEE IN OORDEEL	TELT WEL MEE IN OORDEEL
Wonen in Assen (totaal € 291.000)	Betreft overschrijdingen welke worden gecompenseerd door opbrengsten.	✓	
Werken in Assen (totaal €4.346.000)	Betreft overschrijdingen die worden veroorzaakt door de wijze van begroten van de gemeente Assen. Kostenoverschrijding past binnen het bestaande beleid van de gemeente. Deze overschrijding is vermeld in de voortgangsrapportage maar hiervoor is geen begrotingswijziging doorgevoerd. Middels herstelbesluit rechtmatig.	✓	
Aantrekkelijk Assen (totaal €1.517.000)	Betreft overschrijdingen welke worden gecompenseerd door opbrengsten.	✓	
Samen werken aan Assen (totaal €634.000)	Betreft overschrijdingen welke worden gecompenseerd door opbrengsten.	✓	
Bedrijfsvoering (totaal €154.000)	Betreft overschrijdingen welke worden gecompenseerd door opbrengsten.	✓	
Financieel beleid (totaal €2.119.000)	Betreft overschrijdingen welke worden gecompenseerd door opbrengsten.	✓	

Wij verwijzen voor een inhoudelijke en meer specifieke analyse van de begrotingsafwijkingen naar de analyse begrotingsafwijkingen, zoals opgenomen in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2022 (hoofdstuk 4.4).

Bijlagen

A Onze controle
B Bevindingen SiSa-bijlagen

A. Onze controle

Doel en object van de controle

Opdracht

Materialiteit

Onafhankelijkheid

Doel en object van de controle

Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van de gemeente Assen, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld in overeenstemming met het BBV.

Opdracht

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging van 29-09-2022. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het bestuursverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging. Voor een uitgebreide beschrijving van onze aanpak verwijzen wij naar onze opdrachtbevestiging d.d. 29-09-2022 met kenmerk “RHB/AL/DP/1052643/011”.

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd. De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie. Op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 3.500.000. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 250.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn. Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid en rechtmatigheid van de informatie in de WNT-verantwoording en de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor de WNT en SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven WNT- en SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.

Onafhankelijkheid

Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO), vereisen dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controlecliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden. Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Assen zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Controleaanpak

Controleaanpak

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging van 29-09-2022 opgenomen. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het jaarverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging.

Onze controleaanpak is gebaseerd op een risicogerichte benadering. Deze aanpak gaat uit van een risicoanalyse op transactiestromen, zoals verkoopactiviteiten en personeelszaken. Daarnaast worden bedrijfsrisico's beoordeeld die voortvloeien uit de strategie en operaties van de gemeente Assen. In de risicoanalyse hebben wij beoordeeld in hoeverre de onderkende risico's van invloed kunnen zijn op de jaarrekening.

De risico's met een hoge waarschijnlijkheid van het zich voordoen en mogelijk materiële impact hebben in onze controle meer aandacht gehad. Deze risico's betreffen:

- Management override of controls;
- Naleving Europese aanbestedingsregels;
- Schattingen omtrent waardering bedrijventerreinen (grondexploitaties).

Strekking van de controleverklaring

Strekking van de controleverklaring

Wij hebben een goedkeurende verklaring afgegeven inzake de getrouwheid van de jaarrekening en een afkeurende verklaring inzake de rechtmatigheid van de jaarrekening van gemeente Assen. Dit komt voort uit de onrechtmatigheden die geconstateerd zijn inzake het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels en het verstrekken van subsidies zonder subsidiebeschikking.

Continuïteit

Continuïteit

De waarderingen in de jaarrekening van de gemeente Assen zijn gebaseerd op de veronderstelling dat de gemeente Assen als geheel in continuïteit zal worden voortgezet. De inschatting of een duurzame voorzetting mogelijk is, inclusief de eventueel in de jaarrekening op te nemen toelichting, is de wettelijke verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Als accountant beoordelen wij de aanvaardbaarheid van de door het college van burgemeester en wethouders ingeschatte mogelijkheden tot een duurzame voortzetting. Wij vinden deze inschatting aanvaardbaar. In onze controleverklaring hebben wij gerapporteerd over onze controleaanpak ten aanzien van het vermogen van de gemeente Assen om risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen.

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële afwijkingen

De jaarstukken 2022 van uw gemeente bestaan uit:

- het jaarverslag 2022 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen);
- de jaarrekening 2022 (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting inclusief SiSa-bijlage en taakvelden).

In het onderdeel 'programmaverantwoording' van het jaarverslag dient informatie opgenomen te worden over: wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandsvermogen, bedrijfsvoering, etc.) het jaarverslag. Beide onderdelen vallen niet (expliciet) onder de controle van de jaarrekening. Het primaire object van de accountantscontrole (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening (de balans met toelichting en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting). De inhoud van het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen) hebben wij getoetst. Bij onze controle hebben wij geen materiële afwijkingen tussen het jaarverslag en de jaarrekening geconstateerd. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn met elkaar verenigbaar.

De grondslagen van de jaarrekening 2022 zijn aanvaardbaar

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2022. In 2022 zijn er geen wijzigingen geweest in toegepaste verslaggevingsgrondslagen die een aanzienlijke invloed hebben op de baten en lasten of de financiële positie van uw gemeente. Significante verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie van uw gemeente en de baten en lasten in de jaarrekening. Daarnaast vereisen zij van het college en het management dat zij een oordeel vormen ten aanzien van soms moeilijke, subjectieve en complexe posities vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. Wij hebben het door het college en het management toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

Geautomatiseerde gegevensverwerking

De accountant dient op basis van artikel 2:393, lid 4 BW, melding te maken van zijn bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Tijdens de interim-controle hebben wij ook relevante processen met betrekking tot de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze managementletter 2022. Wij hebben de automatiseringsorganisatie van de organisatie uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze managementletter 2022.

B. Bevindingen SiSa-bijlagen

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. De gemeente Assen heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst. In onderstaande tabel zijn de te rapporteren bevindingen opgenomen:

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2022 in het kader van SiSa worden verantwoord. Per regeling is aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Strekking controleverklaring getrouwheid (jaarrekening)	GOEDKEUREND
Strekking controleverklaring rechtmatigheid (jaarrekening)	AFKEUREND

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
JenV A13	Regeling specifieke uitkering naleving controle coronatoegangsbewijzen	Niet van toepassing		
JenV A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraine	Niet van toepassing		
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2021	Niet van toepassing		
BZK C9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	Niet van toepassing		
BZK C31	Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen	Niet van toepassing		
BZK C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Niet van toepassing		
BZK C43	Regeling reductie energiegebruik woningen	Niet van toepassing		
BZK C55	Aanpak energiearmoede	Niet van toepassing		
BZK C56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	Niet van toepassing		
BZK C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen	Niet van toepassing		
BZK C68	Specifieke uitkering aan gemeenten ten behoeve van de huisvesting van vergunninghouders	Niet van toepassing		
OCW D1	Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten	Niet van toepassing		
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Niet van toepassing		
OCW D12	Regionale meld- en coördinatiefunctie	Niet van toepassing		
OCW D12A	Regionaal programma voortijdig schoolverlaten	Niet van toepassing		
OCW D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingenonderwijsvertragingen	Niet van toepassing		
OCW D19	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	Niet van toepassing		
OCW D21	Specifieke uitkering Impuls Jongerencultuur	Niet van toepassing		
IenW E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021	Niet van toepassing		
IenW E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	Niet van toepassing		

B. Bevindingen SiSa-bijlage

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeente deel 2022			
G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2021	Onzekerheid	632.000	Onzekerheid
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen_gemeentedeel 2022			
G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen_totaal 2021			
SZW G10	Wet inburgering_gemeentedeel 2022	Niet van toepassing		
SZW G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel	Niet van toepassing		
SZW G12A	KwiKwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ totalen	Niet van toepassing		
SZW G13	Regeling specifieke uitkering onderwijsroute	Niet van toepassing		
VWS H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Niet van toepassing		
VWS H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Niet van toepassing		
VWS H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Niet van toepassing		
VWS H20	Regeling specifieke uitkering vastgoedtransitie residentiële jeugdhulp 2021	Niet van toepassing		
VWS H21	Regeling Specifieke uitkering cliëntondersteuning	Niet van toepassing		
DRE2C	Uitvoeringsregeling BDU verkeer en vervoer (Drenthe)	DRE2C		
DRE8C	Ruimtelijke ontwikkeling	DRE8C		
DRE11C	Subsidieregeling Regiostedenfonds	DRE8C		

Tozo

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2022	Niet van toepassing		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2022	Niet van toepassing		
G4	Tozo 2_gemeentedeel 2022	Niet van toepassing		
G4	Tozo 3_gemeentedeel 2022	Niet van toepassing		
G4	Tozo 4_gemeentedeel 2022	Niet van toepassing		
G4	Tozo 5_gemeentedeel 2022	Niet van toepassing		
G4A	Tozo_totaal 2021	Niet van toepassing		

bdo.nl